

Masarykova univerzita

Fakulta sociálních studií

Katedra environmentálních studií

Seminární práce z předmětu

ENS 108: Ekologie krajiny

Mapování vybraného úseku krajiny

Dzina Dolbik

UČO 427470

K vypracování seminární práce jsem si vybrala území v okolí vesnice Střemeníčko v Olomouckem kraji na Střední Moravě. Byla jsem tam jednou na jaře, před 9 měsíci. Jela jsem tam, abych udělala krátký pohovor s majitelem ekologické farmy “Ve dvoře”, která se tam nachází, v rámci zajímavého úkolu, který jsem dostala jako studentka oboru “Ochrana zvířat a welfare” na VFU.

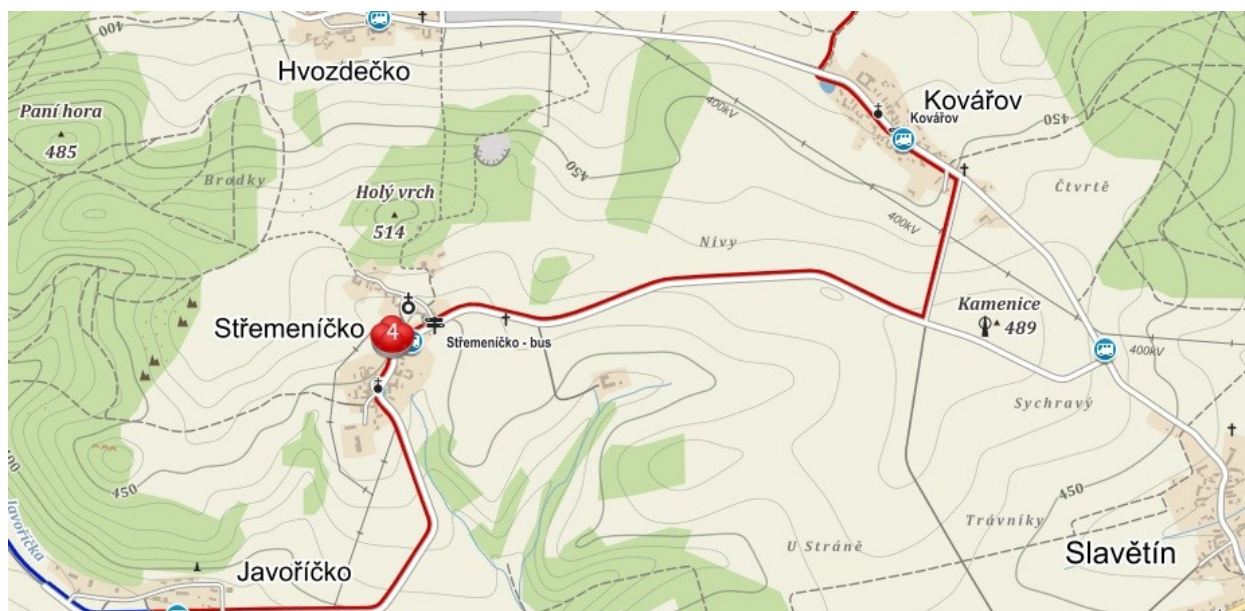
Ten den jsem se tou krajinou hodně procházela a měla jsem možnost zapamatovat si některé detaily. Zbytek jsem dohledala na internetu.

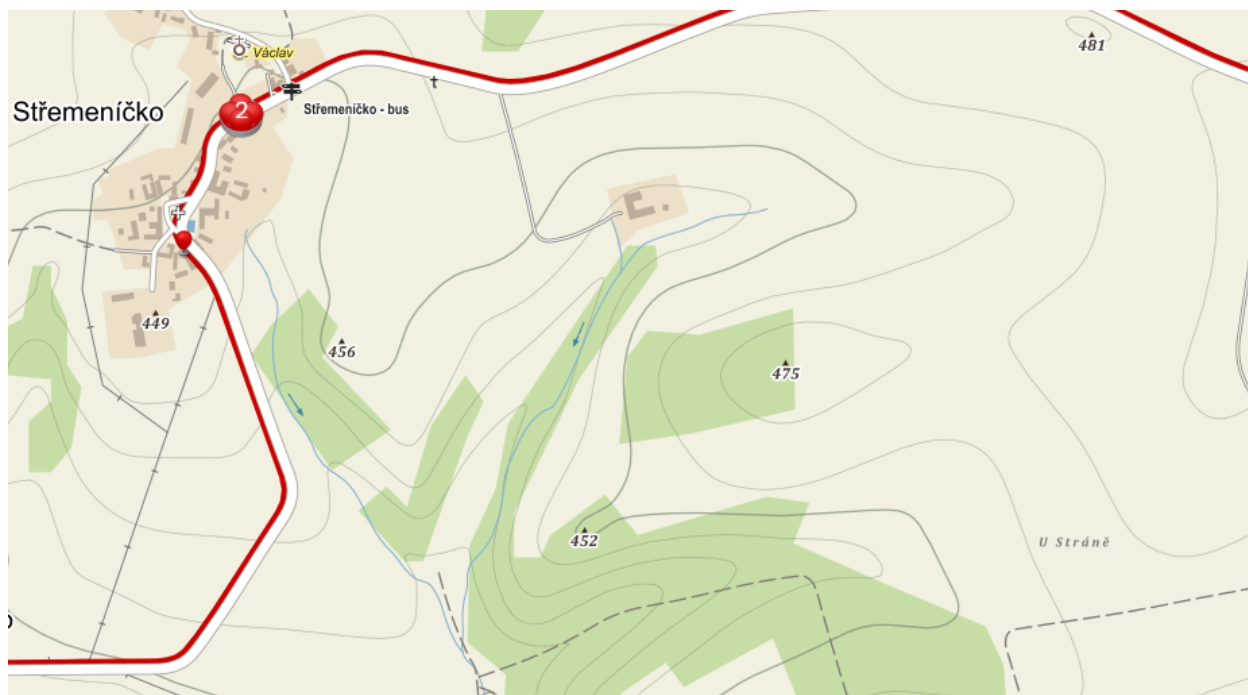
Obec Střemeníčko

Střemeníčko je malá vesnice, část obce Luká, v okrese Olomouc. K trvalému pobytu je zde hlášeno 78 obyvatel. První písemná zmínka o obci pochází již z roku 1384.

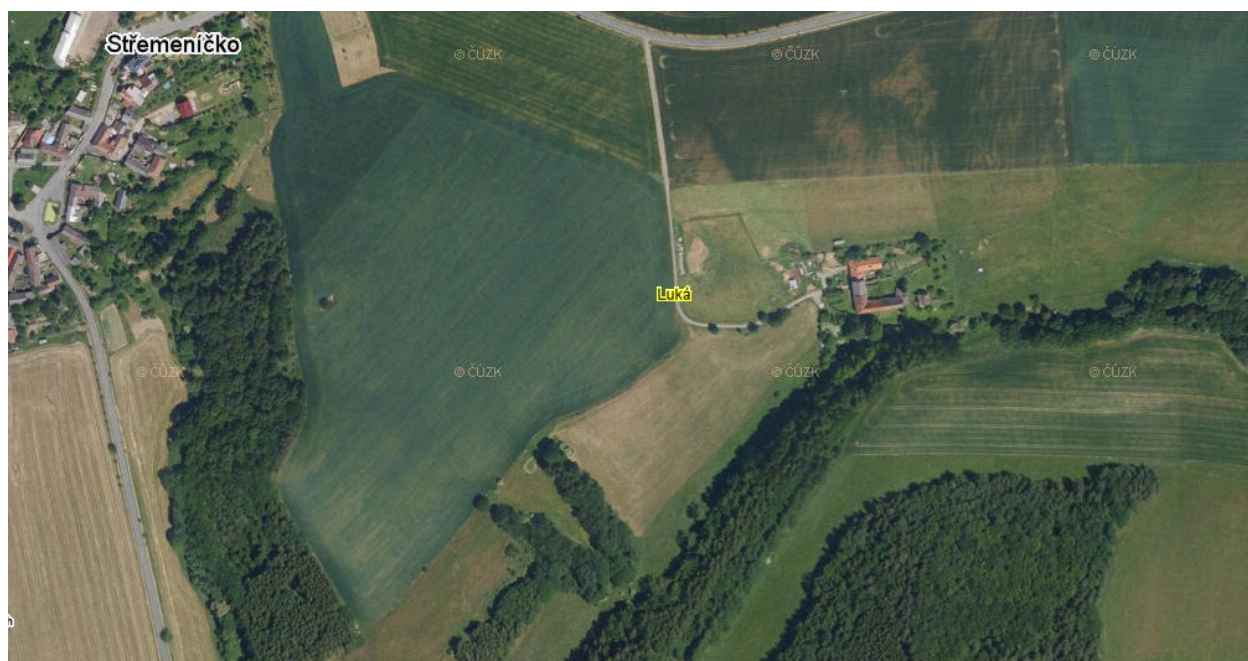
Lokalizace

Zkoumaný úsek:

Ortofoto z geoportalu Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (CZUK):

Ukázky z historie

První písemná zmínka o Střemeníčku pochází již z roku 1384. Zmínky o většině okolních obcí se taky datují do 13.- 14. století. Tedy je zřejmé, že tato krajina je již velmi dávno osídlena, a působí na ni antropogenní faktory, především, obdělávání půdy a chov skotu (zástavba není tak významná vzhledem k malé velikosti obce).

Ve městě Litovel, které se nachází nedaleko Střemeníčka, byl v r. 1724 postaven morový sloup na památku ukončení morové epidemie. Můžeme tedy předpokládat, že v tomto období kvůli epidemii se okolní krajina částečně vylidnila a poněkud zdivočela. Epidemie ale nebyla dlouhá, proto tyto změny taky netrvaly dlouho a nebyly pro krajinu příliš významné.

Na mapě z 2. vojenského mapování, které se provádělo více než před 150 lety, je vidět, že se zkoumaný úsek krajiny skoro vůbec nelišil od současného stavu, dokonce již tehdy existovala farma na samotě (uprostřed obrázku).

II. vojenské mapování – Františkovo (1836-1852):

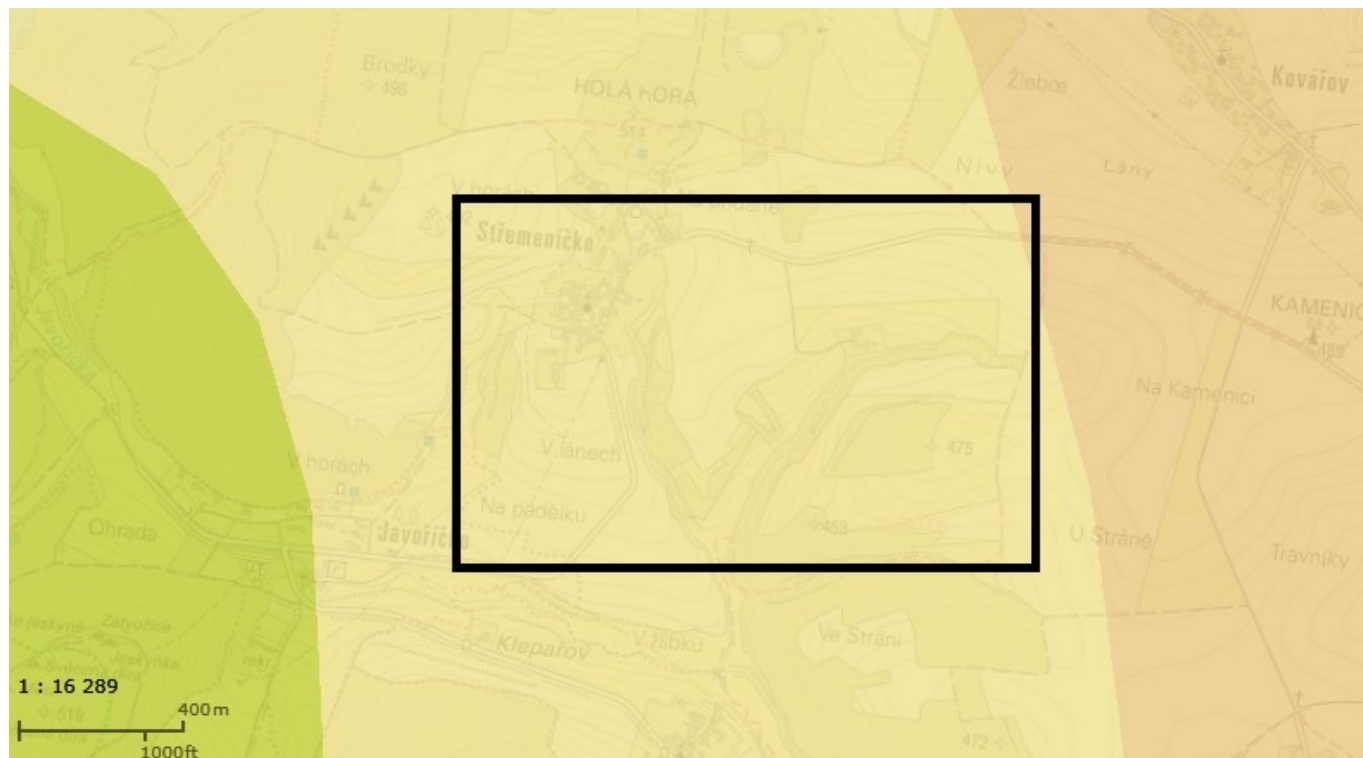
Popis území

Biogeografická oblast – kontinentální.

Zkoumaný úsek krajiny není součástí zvláště chráněného území. Je součástí Dražanské vrchoviny a podle map Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (UHUL) patří do přírodní lesní oblasti "Hornomoravský uval". Přírodní lesní oblasti jsou území vymezená v rámci průzkumu lesních stanovišť na základě geologických, klimatických, orografických a fyto geografických podmínek. (<http://www.uhul.cz/nase-cinnost/oblastni-planu-rozvoje-lesu/prirodni-lesni-oblasti-plo>)

Střední nadmořská výška v okolí Střemeníčka je 400 až 500 m.

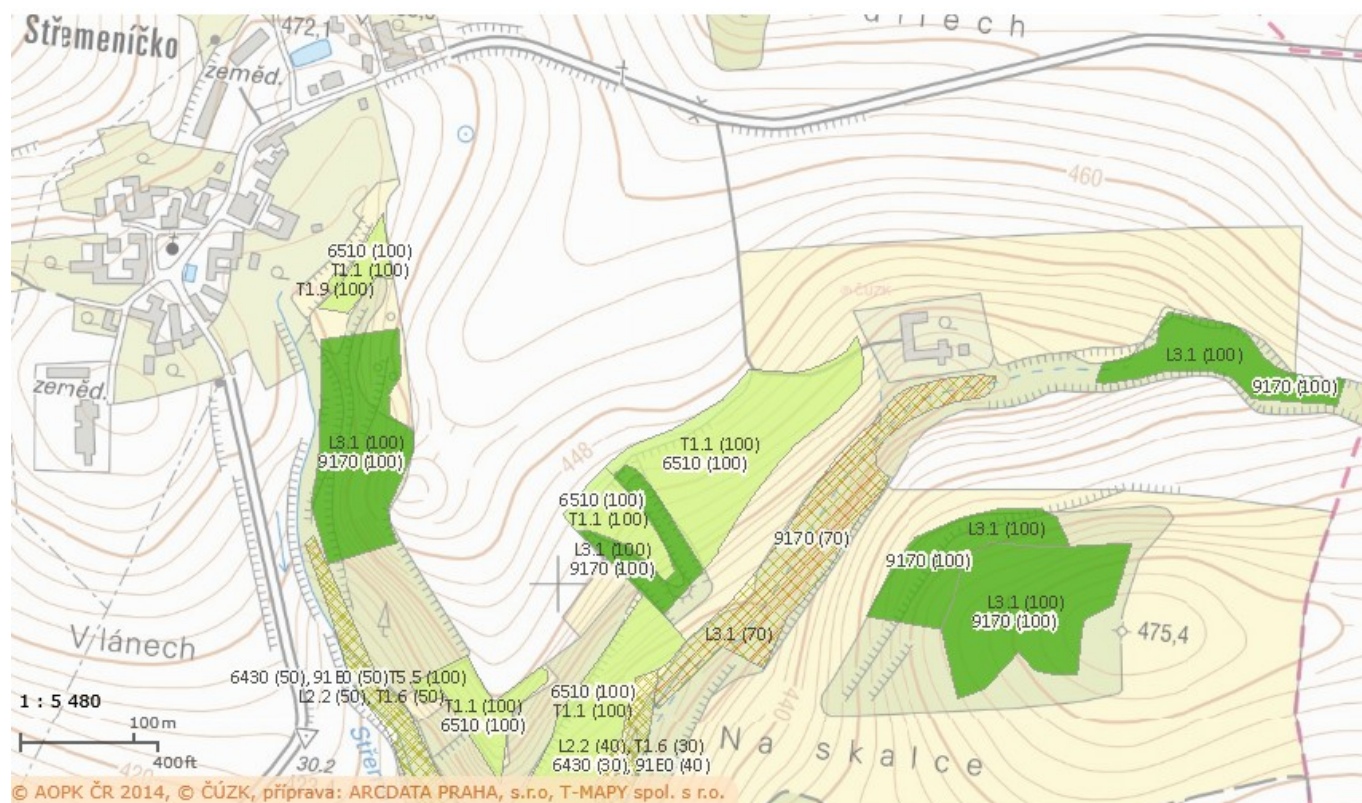
Je zajímavé, ze Střemeničko leží na pomezí hned 3 klimatických oblastí, které ho ovlivňují: MT5, MT9 a MT10. Samozřejmě, rozdíly mezi těmito klimatickými oblastmi jsou jenom velice mírné. Společné rysy: dlouhé, teplé a suché léto, krátká zima a krátká přechodná období.

Klimatická oblast

- CH4
- CH6
- CH7
- MT2
- MT3
- MT4
- MT5
- MT7
- MT9
- MT10
- MT11
- T2
- T4

Mapa biotopů

Podle katalogu biotopů ČR:

T1.1 Mezofilní ovsíkové louky

T1.9 Střídavě vlhké bezkolencové louky

L3.1 Hercynské dubohabřiny

L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy

T1.6 Vlhká tužebníková lada

T5.5 Acidofilní trávníky mělkých půd

Podle směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin:

6510 Nížinné sečené louky s druhy (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

9170 Dubohabrové lesy typu Galio-Carpinetum

6430 Vlhkomilná vysokostébelnatá lemová společenstva nížin a horského až alpského výškového stupně

91E0 Lužní lesy s olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) a jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Na základě map a pozorování jsem udělala vlastní mapu základních biotopů:

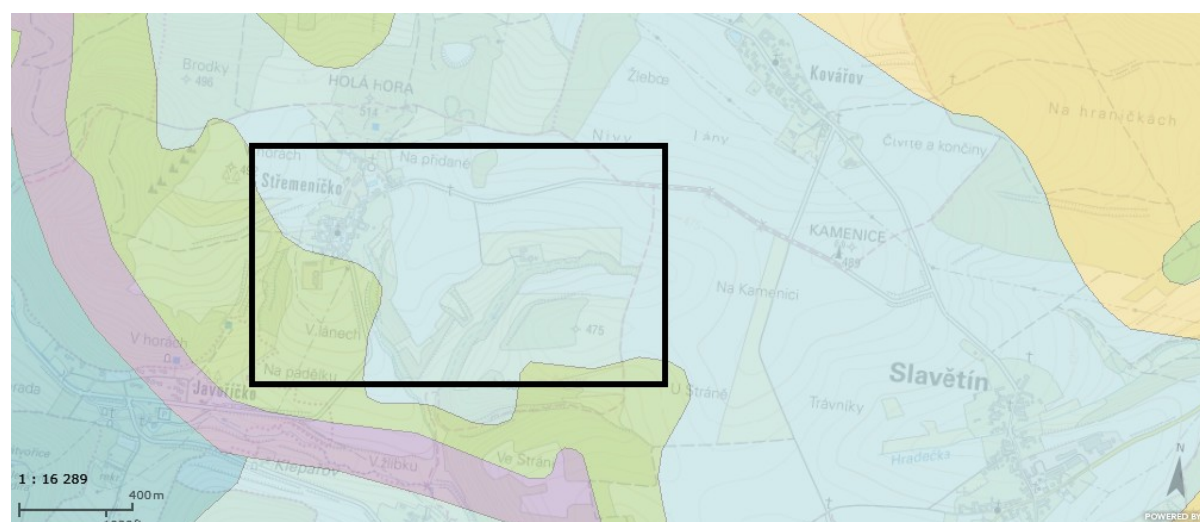
- Les listnaty (přírode blízky)
- Orně pole
- Louky (přírode blízke, polokulturní a kulturní)
- Zahrady
- Les polokulturní
- Sídla, zastavba
- Komunikace, cesty

Potenciální přirozená vegetace

Podle legendy mapy potenciální přirozenou vegetací tohoto úseku krajiny jsou bikové bučiny.

Podle geobotanické mapy současnou převazující vegetací jsou taky bikové bučiny (a dubo-habrové háje).

Geobotanická mapa

- AU - luhy a olšiny
- C - dubo-habrové háje
- CF - podmáčené dubové bučiny
- A - suťové lesy
- Fca - vápnomilné bučiny
- F - květnaté bučiny
- LF - bikové bučiny
- Fm - acidofilní horské bučiny
- Qp - šípákové doubravy a skalní lesostepi
- Q - subxerofilní doubravy
- Qa - acidofilní doubravy
- PQ - borové doubravy
- B - bezkolencové březové doubravy a rašelinné březiny
- P - acidofilní bory a reliktní bory silikátových podkl
- Pc - horské (klimaxové) smrčiny
- Pch - podmáčené smrčiny
- V - vrchoviště a přechodová rašeliniště
- S - slatiniště
- sa - společenstva subalpínska
- vodní plocha

Ekologická stabilita a ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK)

Jak jsem se zmínila výše, potenciální přirozenou vegetací tohoto úseku krajiny jsou bikové bučiny, a podle geobotanické mapy současnou převládající vegetací by měly být taky bikové bučiny (a dubo-habrové háje). Přitom ale, jak ukazují mapy biotopů, v současné době se na tomto území bikové bučiny skoro vůbec nevyskytují, převládají tam dubo-habrové a lužní jasanovo-olšové lesy. Navíc je dobře vidět, že velká část úseku je pozměněna k hospodářským účelům (je tam orná půda a pastviny). Kdyby vliv člověka jako faktor působení v dané lokalitě úplně zmizel, pravděpodobně by na větší části území postupně vyrostl listnatý les.

Je tedy zřejmé, že ekologicky nejstabilnější na tomto území je listnatý les, který zároveň můžeme v poměru k okolnímu prostředí přiřadit k EVSK. Do EVSK je možné zařadit i přírodě blízké louky v okolí biofarmy "Ve dvoře".

Udělal jsem jednu společnou mapku pro tyto dva ukazatele.

Význam pro ekologickou stabilitu území:

- bez významu
- velmi malý význam
- malý význam
- střední význam
- velký význam
- výjimečně velký význam

Úseky se středním významem (přírodě blízké louky) a s velkým významem (listnaté lesy) považuju za EVSK.

Kulturně významné prvky v krajině

V Střemeničku se nachází pravoslavný chrám sv. Václava z r. 1936.

Nejvýznamnější druhy rostlin: dub letní, habr obecný, olše lepkavá, jasan ztepilý, buk lesní.

Zdroje:

<http://mapy.nature.cz>

<http://mapy.cz>

<http://obec-luka.cz>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99emen%C3%AD%C4%8Dko>

<http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/>

<http://www.uhul.cz/nase-cinnost/oblastni-plany-rozvoje-lesu/prirodni-lesni-oblasti-plo>

<http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-historickou-litovli/morovy-sloup.html>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Katalog_biotop%C5%AF_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/priloha_i.pdf

Vondrušková: Mapování krajín (https://is.muni.cz/auth/el/1423/podzim2014/ENS108/_mapovani-biotopu-vondruskova.jpg)